

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА

В сучасних умовах загальний фінансово-господарський стан підприємств значно погіршився. Обсяг матеріальних запасів на промислових підприємствах зменшився, грошових коштів та відвантаженої продукції – також, а величина дебіторської заборгованості зростає. Низька забезпеченість виробничих підприємств оборотними активами супроводжується низьким рівнем їх використання. У зв'язку з цим, особливої актуальності набувають питання управління оборотними активами підприємства з метою підвищення їх ефективності.

Метою дослідження є обґрунтування заходів щодо підвищення ефективності управління оборотними активами підприємства.

Головна мета управління оборотними активами полягає в забезпеченні їх достатності для нормального функціонування підприємства, а також в найефективнішому їх використанні у виробничо-господарській діяльності. Розглянемо особливості управління окремими видами оборотних активів підприємства, а саме: управління дебіторською заборгованістю, запасами та грошовим коштами.

Оскільки від стану й обсягу дебіторської заборгованості залежать ліквідність активів і фінансова платоспроможність, то доцільним є впровадження ефективного механізму управління дебіторською заборгованістю підприємства, який передбачає такі етапи: формування показників платоспроможності покупців та їх оцінку; обґрунтування умов платежу та прийомів стягнення дебіторської заборгованості (надання відстрочки платежів, терміни, розмір, вартість кредиту, необхідність страхування кредиту за рахунок покупця, нагадування про дату платежів, можливості й умови пролонгації боргу, штрафні санкції); впровадження системи контролю за рухом

дебіторської заборгованості; вибір підприємством прогресивних форм рефінансування дебіторської заборгованості (використання обліку векселів, факторингу та форфейтингу).

Управління запасами має велике значення як у виробничому, так і у фінансовому аспектах. Використання запасів підпорядковане єдиній меті – забезпеченню безперебійного процесу виробництва та реалізації продукції. Ефективне управління запасами дозволяє знизити тривалість виробничого та всього операційного циклу, зменшити поточні витрати на їх збереження, вивільнити з поточного господарського обороту частину фінансових засобів, реінвестуючи їх в інші активи.

На підприємстві для ефективного управління запасами необхідно застосувати такі основні заходи:

1. Здійснити аналіз запасів товарно-матеріальних цінностей, що дасть змогу виявити рівень забезпеченості виробництва та реалізації продукції відповідними запасами товарно-матеріальних цінностей у попередньому періоді й оцінити ефективність їх використання.

2. Визначити основні цілі формування запасів.

3. Оптимізувати розмір основних груп поточних запасів за допомогою моделі економічно обґрунтованого розміру замовлення, яка використовується для оптимізації розміру виробничих запасів і запасів готової продукції.

4. Оптимізувати загальну суму запасів товарно-матеріальних цінностей, що включаються до складу оборотних активів.

5. Сформувати ефективну систему контролю за рухом запасів. При цьому доцільно використати систему контролю запасів («Система ABC»), яка концентрується на найбільш важливих категоріях з позицій забезпечення безперебійності операційної діяльності та формування кінцевих фінансових результатів.

Важливою частиною загальної політики управління оборотними активами є політика управління грошовими коштами, що полягає в оптимізації

сукупного розміру їх залишку з метою забезпечення постійної платоспроможності й ефективного використання в процесі збереження.

Для ефективного управління грошовими активами на підприємстві необхідно:

1. Проаналізувати грошові активи підприємства в попередньому періоді. Основною метою даного аналізу є оцінка суми й рівня середнього залишку грошових активів з позицій забезпечення платоспроможності, а також визначення ефективності їх використання.

2. Оптимізувати середній залишок грошових активів.

3. Здійснити вибір ефективних форм регулювання середнього залишку грошових активів, а саме: скорочення розрахунків готівкою; прискорення оплати дебіторської заборгованості, у першу чергу, за рахунок використання сучасних форм її рефінансування; відкриття «кредитної лінії» в банку, яка забезпечує оперативне надходження засобів короткострокового кредиту при необхідності термінового поповнення залишку грошових активів; прискорення оплати коштів із метою їх поповнення на розрахунковому рахунку для забезпечення своєчасних розрахунків в безготівковій формі; використання в окремі періоди практики часткової попередньої оплати за поставлену продукцію, якщо це не призводить до зниження обсягу її реалізації.

4. Забезпечити рентабельне використання тимчасово вільного залишку грошових активів.

5. Побудувати ефективну систему контролю за грошовими активами.

Таким чином, організацію управління оборотними активами підприємства необхідно здійснювати на основі визначення і підтримки раціонального обсягу і структури оборотних активів, джерел їх формування, що забезпечуватимуть максимальні фінансові результати, за допомогою використання найбільш доцільної політики формування оборотних активів для досягнення максимальної ефективності їх використання.